

कोयना धरणाच्या उत्सारित भागाचे
मजबुतीकरण
करण्याच्या कामास द्वितीय सुधारित
प्रशासकीय मान्यता.

महाराष्ट्र शासन,
जलसंपदा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: कोयना-१२०६/(४१४/०६)जवि.
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक: २९ जून, २००७.

- पहावे: १. शासन निर्णय, पाटबंधारे विभाग क्रमांक: कोयना-१००२/(१२०/२००३)जवि,
दि.२२.७.२००३
२. शासन निर्णय, पाटबंधारे विभाग क्रमांक: कोयना-१२०४/(८६/२००४)जवि,
दि.१६.७.२००४.
३. मुख्य अभियंता, कोयना प्रकल्प, पुणे यांचे पत्र क्र.मुअ/कोप्र/कक्ष-४/
मजबुतीकरण/३३०१, दि. २१.११.२००६ व क्र.मुअ/कोप्र/कक्ष-४/
१५३२, दि. १४.६.२००७

प्रस्तावना:-

सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुक्यात, कोयनानगर येथे १०३ मी. उंचीचे कोयना धरण संधानकाचा वापर करून सन १९६३ मध्ये बांधण्यात आले आहे. कोयना धरणाचे काम हाती घेण्यापूर्वी धरणाचे क्षेत्र हे भूकंपप्रवण क्षेत्र म्हणून ओळखले जात नव्हते. त्यामुळे कोयना धरणाचे मूळ संकल्पन करताना अत्यंत अल्प प्रमाणात म्हणजे ५ टक्के इतके महत्तम गुरुत्वाकर्षणीय त्वरण (Peak Ground Acceleration) विचारात घेतले गेले होते. दि.११.१२.१९६७ रोजी झालेल्या भूकंपात धरणाच्या अनुत्सारित भागास (Non-Overflow Section) तडे गेले होते. परंतु धरणाच्या उत्सारित भागाचे नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आले नव्हते. त्यामुळे सन १९७३ मध्ये फक्त अनुत्सारित भागाचे मजबुतीकरण करण्यात आले होते. सन १९६७ च्या भूकंपानंतर कोयना-वारणा खो-यात वरचेवर लहान मोठ्या क्षमतेचे भूकंप जाणवत आहेत. दि.३०.३.१९९३ रोजी किल्लारी येथे झालेल्या ६.३ रिश्टर क्षमतेच्या मोठ्या भूकंपानंतर राज्य शासनाने भूकंपप्रवण क्षेत्रातील धरणांचे सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून पुनर्विलोकन करण्यासाठी जलसंपदा विभागाचे सेवानिवृत्त सचिव श्री. व्ही.आर.देऊस्कर यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमली होती. या समितीने शासनास सादर केलेला अहवाल शासनाने स्वीकारलेला असून त्यात धरणाच्या उत्सारित भागाचे मजबुतीकरण करण्याची शिफारस केलेली आहे.

या शिफारशीच्या अनुषंगाने मजबुतीकरणाचे संकल्पन करून त्यास तज्ञ समितीची मान्यता घेऊन त्या आधारे कोयना धरणाच्या उत्सारित भागाचे मजबुतीकरण करण्याच्या कामाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्यात आला. त्यानुसार सन २०००-०१ च्या दरसूचीवर आधारित रु.९६.००६५ कोटी इतक्या किंमतीच्या अंदाजपत्रकास शासन निर्णय दिनांक २२.७.२००३ अन्वये प्रथम प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली. तदनंतर, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक

यांनी केलेल्या प्रतिकृती अभ्यासावरील निष्कर्षांशी सुसंगत असे काही बदल संकल्पनात करावे लागले. त्यामुळे काही बाबींच्या परिमाणात वाढ झाली. त्याचप्रमाणे संधानकाचा तापमान अभ्यास, तसेच नियंत्रित स्फोटन पद्धतीबाबतचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पूर्वीच्या दरपृथःकरणातही बदल करणे अपरिहार्य ठरले. हे बदल अंतर्भूत करून कोयना धरणाच्या उत्सारित भागाचे मजबुतीकरण करण्याबाबतच्या रु. १३६४४.४१ लक्ष इतक्या किंमतीच्या सन २००३-०४ च्या दरसूचीवर आधारित अंदाजपत्रकास शासन निर्णय दि.१६.७.२००४ अन्वये सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

उपरोक्त सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर कोयना धरणाचे उत्सारित भागाचे मजबुतीकरणाचे काम पूर्णत्वास आले असून मजबुतीकरणाच्या अनुषंगाने इतर कामे प्रगतीपथावर आहेत. परंतु या आनुषंगिक कामांमुळे मजबुतीकरणाच्या कामाची व्याप्ती वाढल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच पूरसंरक्षक कामांचा व धरणाच्या खालील बाजूस उच्चस्तरीय पूल बांधण्याबाबतच्या प्रस्तावाचाही समावेश सुधारित अंदाजपत्रकात करणे अनिवार्य झाल्याने मजबुतीकरणाच्या कामास पुन्हा द्वितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता घेण्याची आवश्यकता निर्माण झाली असून, त्याबाबत मुख्य अभियंता, कोयना प्रकल्प यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावांच्या अनुषंगाने मजबुतीकरणाच्या अंदाजपत्रकास द्वितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

कोयना धरणाच्या उत्सारित भागाच्या मजबुतीकरणाच्या रु.१४८२६.४८ लक्ष (रुपये एकशे अठ्ठेचाळीस कोटी, सव्वीस लक्ष, अठ्ठेचाळीस हजार फक्त) इतक्या किंमतीच्या सन २००५-०६ च्या दरसूचीवर आधारित अंदाजपत्रकास याद्वारे शासन द्वितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता देत आहे. सदर मान्यता, मजबुतीकरणाची सर्व कामे वरील सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या किंमतीत पूर्ण होतील या अटीच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

२. या प्रकल्पावर होणारा खर्च ४८०१- वीज प्रकल्पावरील भांडवली खर्च- पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, ०१ जलविद्युत निर्मिती- कोयना जलविद्युत प्रकल्प- धरण सांडवा मजबुतीकरण या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकावा, व त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

३. हा शासन निर्णय, नियोजन विभागाच्या व वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३१९/०७/व्यय १२, दि.१९.६.२००७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा सांकेतांक २००७०६२९१८०७५६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मु.कि.वैरागडे)
शासनाचे उप सचिव

प्रत,

खाजगी सचिव, मा. मंत्री (जलसंपदा व लाक्षेवि), मंत्रालय, मुंबई.
खाजगी सचिव, मा. मंत्री (कृष्णाखोरे पाटबंधारे विकास महामंडळ), मंत्रालय, मुंबई.
खाजगी सचिव, मा. राज्यमंत्री (जलसंपदा व लाक्षेवि), मंत्रालय, मुंबई.
स्वीय सहायक, सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
स्वीय सहायक, सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
स्वीय सहायक, मुख्य अभियंता (ज.सं) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
वित्त विभाग (व्यय १२), मंत्रालय मुंबई.
नियोजन विभाग (कार्यासन १४६१), मंत्रालय मुंबई.
महालेखापाल १ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई.
महालेखापाल १ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
कोषाधिकारी, पुणे/सातारा.
कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे.
मुख्य अभियंता, (विद्युत), जलविद्युत प्रकल्प, मुंबई.
मुख्य अभियंता, कोयना प्रकल्प, पुणे.
मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे.
मुख्य अभियंता (यांत्रिकी), जलसंपदा विभाग, नाशिक.
अधीक्षक अभियंता, कोयना बांधकाम मंडळ, सातारा.
अधीक्षक अभियंता, कोयना संकल्पचित्र मंडळ, पुणे.
अधीक्षक अभियंता, कोयना (विवयां) संकल्पचित्र मंडळ, पुणे.
अधीक्षक अभियंता (विद्युतगृहे), मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक.
अधीक्षक अभियंता (दरवाजे), मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक.
आंतरवित्त सल्लागार व उप सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
उपसचिव (जवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
कार्यकारी अभियंता, कोयना धरण व्यवस्थापन विभाग, कोयनानगर.
अर्थ संकल्प १/२ कार्यासने, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
जवि कार्यासन, संग्रहार्थ.